

М.С. Горняк

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Фінансова нестабільність початку ХХІ століття була започаткована в останній чверті ХХ століття завдяки розвитку таких економічних явищ як інформаційна революція та фінансові ринки. Інформаційна революція забезпечила швидкий ріст продуктивності, а фінансові ринки викликали високий рівень мотивації до накопичення багатства, яке, як відомо, є важливою рушійною силою розвитку економіки.

В економічній літературі детально проаналізовані причини та наслідки останніх світових фінансових криз (1998 р. та 2008-2009 рр.) [1-3], але цей аналіз слід доповнити більш глибоким дослідженням взаємозв'язку особливостей розвитку матеріального виробництва, появи «нової економіки» та фінансової сфери, оскільки фінансова нестабільність пов'язана, перш за все, зі значним відривом фінансових відносин від матеріальної основи розвитку економіки та суспільства.

Революційні зміни у матеріальному виробництві викликають відповідні зрушення в усіх сферах людської діяльності, але поступово і з певним запізненням. Цей період, коли відбуваються кардинальні зрушення, і економіка переходить на новий етап розвитку, може продовжуватися десятиліттями. Для нього характерними є різні темпи розвитку окремих галузей, країн та регіонів, соціальні конфлікти, потрясіння на фінансових ринках, де інновації супроводжуються різного роду спекуляціями.

Теорію взаємозв'язку та взаємовпливу інновацій у матеріальному виробництві й фінансовій сфері почав розробляти Й. Шумпетер у роботі «Бізнес-цикли», яка була опублікована в 1939 році. Він вважав, що промислові революції і радикальні нововведення залежать також від фінансового капіталу. Перехід на нові технології призводить до невизначеності та нестабільності в економіці, але при цьому значно зростають прибутки у нових галузях. Інвестори вкладають у них кошти, але не всі очікування справджуються, що і призводить до фінансових крахів. При цьому підйом у нових галузях відбувається в рамках існуючих інститутів, які не мають механізмів виходу з таких криз, тому вони затягуються, і вихід з них досить важкий.

В сучасних умовах дану теорію Й. Шумпетера продовжує розвивати К. Перес, яка у 2002 році випустила книгу «Технологічні революції та фінансовий капітал. Динаміка пузирів і періодів процвітання», де представлена модель взаємозв'язку технологічних революцій та фінансового капіталу і причини появи фінансових пузирів [4]. Формування нових галузей та інфраструктури призводить до невідповідності техніко-економічної та соціально-інституціональної сфер. Крім того, виникають протиріччя між старими та новими технологіями у виробничій сфері. Фінансовий капітал, підтримуючи технологічну революцію, сприяє поглибленню протиріч і виникненню кризових явищ. Це свідчить про закономірність фінансових криз, як і економічних криз взагалі.

Такі теоретичні підходи надають можливість розробити ефективні заходи антикризової політики і довгострокового прогнозування, оскільки дозволяють визначити тенденції економічного розвитку і зрозуміти механізми зростання на основі нанотехнологій та біотехнологій. В той же час цей аналіз передбачає системне дослідження економічних, еволюційних, інституціональних, фінансових та політичних процесів.

Список використаної літератури

1. Геєць В.М. Посткризові перспективи та проблеми розвитку економік України й Росії (макроекономічний аспект)./ В.М. Геєць// Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 8-23.

2. Дорошенко І.В. Причини й наслідки кризи єврозони: уроки для України/ І.В. Дорошенко. // Фінанси України. – 2010. - №12. – С. 58-68.
3. Носова О. Про фундаментальні причини фінансових криз та життєздатність фінансових ринків сучасній формі. / О.Носова. // Економіка України. – 2011. – № 4. – С. 45-55.
4. Перес К. Технологические революции и финансовый капитал. Динамика пузырей и периодов процветания. / Карлота Перес; пер. с англ. Ф.В. Маевского. – М.: Из-во «Дело» АНК, 2011. – 232 с.